

Any 1966. Mas Nou, límit del terme de les Coves. Angeles Bel Doménech.

restregant, després només calia repassar la roba amb aigua neta i estendre, deixant-la assecar al sol per després planxar amb molta paciència la roba mes de mudar amb la planxa de ferro escalfada a l'allar de foc.

Les dones del mas la faena no se l'acabaven mai, i no era perquè eren curtes en el treball.

D'ALTRES TIPUS DE LIMPIEZA:

- Emblanquinaven els masos cada any per dins i per fora per tal de conservar de les humitats, i de desinfectar-lo d'insectes i netejar la casa, sempre en la lluna vella de maig (dicho popular: Al maig ma casa faig)

- Contra les puses dels corrals, utilitzavem sebesmareses de muntanya i romers verds tirats-escampats pels corrals, molt important per no tindre puses al corral era treure el fem o remenar-lo en lluna vella, i de ves en quant escampabem cal viva pel corral. (dicho popular: Pel maig puses a raig).

NETEJA DE CREENCES REALS I ESPIRITUALS:

- Perquè no hi hagen rates dins de casa, tindre una muda-despulla de serp amagada en el rebost del gra i també anava molt ve tindre un gat, en la cuasi totalitat de les portes de les cases dels pobles i avià una gatera per on entrava i eixia el senyor gat.

- Per previndres Contra les serps dins de les cases i corrals, cremaem un velló menut de llana o una banya de cabra, com teníem bestiar tan la llana com el banya sempre tenies conter de tindren algun a má, per l'ús propi, i mes habitual per afavorir amb algun veí llaurador que tingues alguna caseta de camp, quant tenien que quedar-se a dormir-tenien la precaució de fer este ritual de cremació per espantar les serps de les parets i altres animalets (dragons, ratetes de camp, aliacrans, escurçons, musarañes,.....)

- Cremar un manoll de espígol per auyentar els mosquits.

- Tindre plantada alfàbega allunyaba els mosquits.

- El card panical servia per que no t'escaldares penjante una branqueta al coll o portant la branqueta seca amb contacte amb la pell, el panical mascle servia per les dones i el panical femella que es l'alt per els hòmens, encara es un remei ques utilitza vui dia .

- El panical alt es un amulet que te poder contra les malediccions i la bruixeria, se solia penjar per dins de totes les estances del mas que es vullgueren protegir

- Per que no molestaren les mosques en casa se solia penjar una mata d'esperreguera en un clau d'un cabiro del sostre, per tal de ques jocaren les mosques i solien marejar menys.

- Contra la neteja dels mals esperits de la casa tindre plantada ruda a la porta de casa en forma de macesta o plantada al jardinet del mas. Un altre sistema era fer unes creuetes cristianes amb branquetes de ruda nugades amb fil, i amagar-les als llocs ques vullgueren protegir de dins de casa o dels corrals.

- Penjar una creu de ruda a la porta de casa també era habitual, davant la superstició popular era eficaç.

- Contra els cels i malafe de germans o habitants d'una mateixa casa, es penjava una fulla de figuera palera a la paret damunt del trevesser del marc de cada porta de les habitacions dels gelosos, nugada amb una beta rotga de forma que a l'entrar a la habitació tingues que passar per baix de la fulla palera que va-absorbint i llevant tots els cels i la mala-fe, el temps que tens que tindre-la penjada es fins que trage la pala una fulla nova que anirà creixent, i al final es seme la fulla. Realment es pot tindre el temps que cada persona vullga i després llançar la fulla.

EL REFRANYER O "DITS POPULARS" DELS MASSOS AMB RELACIÓ AMB EL TEXT:

- A cada bugá una esguinçá.
- Dona apedasadora, dona estalviadora.
- Dona i veïna, n'ia qui l'encerta, n'ia qui l'endivina.
- A la dona i a la burra, cada dia una surra.
- La dona de sa casa en un dia renta, apedaça, fa el menjar, pasta el pa i resa.
- Home de davantal, home que poc val.
- Cada bugá fica mala, per estar agenollá.
- Dona i veïna, sempre n'ia alguna de ruïna.
- Qui té ruda, Deu l'ajuda.
- Qui no treballa, la fam badalla.
- Si treballes minjaras, si no dejunaràs.
- Treball començat, es mig acabat.
- L'aranya a filar, l'home a treballar.
- L'aranya que fila a la porta, gran sort et porta.
- Poll amb poll, llémena cria